

UCHWAŁA NR LV/335/2023
RADY POWIATU TORUŃSKIEGO
z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Toruńskim na lata 2023-2030”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 12 pkt 4, ustawy 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1526 ze zm.¹⁾) oraz art. 16 b i 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.²⁾), uchwala się, co następuje:

- § 1. Uchwala się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Toruńskim na lata 2023-2030”, stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Toruńskiego.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu Toruńskiego

Paweł Polikowski

¹⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r., poz. 572

²⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r., poz.1693 i poz. 1938

Załącznik do uchwały Nr LV/335/2023
RADY POWIATU TORUŃSKIEGO
z dnia 30 listopada 2023 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE TORUŃSKIM NA LATA 2023-2030



listopad 2023 r.

Spis treści:

Streszczenie.....	3
1. Diagnoza sytuacji społecznej powiatu toruńskiego	4
2. Prognoza zmian w okresie objętym Strategią	16
3. Cele strategiczne i kierunki działań	18
4. Sposób realizacji Strategii i ramy finansowe	20
Podsumowanie	23

Streszczenie:

Niniejsza Strategia określa **kierunki, założenia i ramy działań z zakresu pomocy społecznej**, które będą podejmowane przez Powiat Toruński i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2023-2030.

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS) na szczeblu powiatu wynika z *ustawy o pomocy społecznej* (art. 16b). Zgodnie z wymogami prawa SRPS obejmuje: diagnozę sytuacji społecznej, prognozy zmian, cele strategiczne, kierunki działań, sposób realizacji strategii, ramy finansowe, wskaźniki i zakres usług/zadań zleczanych w trybach *ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

Punktem wyjścia do określenia kierunków działań była z jednej strony **diagnoza** sytuacji społecznej tego obszaru, z drugiej – wytyczne i zadania zawarte w obowiązujących dokumentach strategicznych i planistycznych (na poziomie krajowym, regionalnym i powiatowym).

Cele i zadania określone w Strategii są zgodne z wytycznymi zawartymi w **dokumentach wyższego** rzędu m.in.:

1. Programie Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2030,
2. Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Strategii Przyspieszenia 2030+,
3. Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku,
4. Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2023-2024,
5. Krajowym Programie Rozwoju Podmiotów Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.

W oparciu o cechy wyróżniające powiat toruński i kierunki interwencji rekomendowane w powyższych dokumentach założyliśmy realizację **celu strategicznego: Ograniczenie skali wykluczenia społecznego na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku**. W ramach tego celu wyznaczono dwa priorytety (kierunki działań):

- A – włączenie społeczne,
- B - nowoczesne zaplecze usług społecznych.

Na realizację SRPS planujemy przeznaczyć ponad 5 milionów złotych ze środków budżetu Powiatu Toruńskiego i dodatkowo pozyskać jeszcze ponad 12 milionów złotych od innych podmiotów (główne źródła współfinansowania zadań to Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, budżet państwa i fundusze unijne). Łączny szacunkowy koszt realizacji wszystkich zadań ujętych w Strategii to **17.350.000 złotych**.

Każde działanie zostało opisane przy użyciu mierzalnych **wskaźników**. Pozwolą one na bieżący monitoring postępów w realizacji SRPS. Dodatkowo, pod koniec realizacji SRPS możliwe jest przeprowadzenie ewaluacji.

Za realizację Strategii odpowiada Zarząd Powiatu Toruńskiego we współpracy z Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, który będzie **koordynować** działania szeregu współpracujących jednostek, przypisanych merytorycznie do poszczególnych zadań.

1. Diagnoza sytuacji społecznej powiatu toruńskiego:

Powiat toruński jest położony w **centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego** i obejmuje dziewięć gmin: **Chełmża (gmina wiejska), miasto Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka i Zławieś Wielka**. Powiat toruński sąsiaduje bezpośrednio z miastem na prawach powiatu – Toruniem, miastem na prawach powiatu – Bydgoszczą oraz powiatami: aleksandrowskim, bydgoskim, chełmińskim, golubsko-dobrzyńskim, inowrocławskim, lipnowskim i wąbrzeskim.

Grafika 1. Mapa województwa kujawsko-pomorskiego (powiat toruński wyróżniono kolorem pomarańczowym).



Źródło: *Urząd Statystyczny w Bydgoszczy; Rocznik Statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego 2009, Bydgoszcz 2009.*

Jedynym miastem na terenie powiatu toruńskiego jest miasto **Chelmża**, a **obszary wiejskie** zajmują aż **99,43% jego powierzchni**. Powiat otacza miasto Toruń (200 tys. mieszkańców) i dodatkowo graniczy na niewielkim odcinku z miastem Bydgoszcz (350 tys. mieszkańców). Ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie dwóch dużych miast, **obszary wiejskie powiatu są narażone na zjawisko postępującej urbanizacji** (umieszczenia, upodobnienia się do miast). Jest to cecha charakterystyczna dla wszystkich terenów podmiejskich.

Cechą wyraźnie wyróżniającą powiat toruński na tle województwa i kraju jest **stały i dynamiczny przyrost liczby mieszkańców powiatu oraz wyjątkowo dobra struktura demograficzna**.

Tabela 1. Zmiana liczby ludności powiatu toruńskiego w latach 2018-2022.

Obszar	Liczba mieszkańców wg stanu na 31.12. danego roku					Różnica (2022-2018)
	2018	2019	2020	2021	2022	
Polska	38 411 148	38 382 576	38 088 564	37 907 704	37 766 327	-644 821
woj. kujawsko-pomorskie	2 077 775	2 072 373	2 031 550	2 017 720	2 006 876	-70 899
powiat toruński	106 935	108 345	111 396	112 556	113 565	+6 630

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tylko w latach 2018-2022 liczba osób mieszkających na terenie powiatu toruńskiego wzrosła o prawie 7 tysięcy osób. Stoi to w wyraźnej sprzeczności z trendem depopulacji, który występuje na innych obszarach kraju i województwa kujawsko-pomorskiego. Napływ nowych mieszkańców (głównie **młodych rodzin**) wyraźnie widać w strukturze demograficznej.

Tabela 2. Ludność wg ekonomicznych grup wieku na obszarze powiatu toruńskiego (stan na 31.12.2022 r.).

Obszar	Ludność wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem wg stanu na 31.12.2022 r.		
	w wieku przedprodukcyjnym %	w wieku produkcyjnym %	w wieku poprodukcyjnym %
Polska	18,4	58,7	22,9
woj. kujawsko-pomorskie	18,3	58,6	23,1
powiat toruński	22,3	60,7	17,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Powiat toruński charakteryzuje **najwyższy w województwie odsetek osób młodych** (w wieku przedprodukcyjnym) i **jednocześnie najmniejszy odsetek seniorów** (osób w wieku poprodukcyjnym). Oznacza to, że lokalna polityka społeczna powinna nadal szczególnie koncentrować się na dzieciach i młodzieży, ale jednocześnie trzeba rozbudowywać ofertę kierowaną do osób starszych – ich liczba będzie się zwiększać nieuchronnie, także na terenie powiatu.

Także **w sferze gospodarczej powiat toruński wypada lepiej niż średnio**. Od 2013 r. wyraźnie zmniejszyło się bezrobocie, od kilku lat bez pracy pozostaje tylko 5-6% mieszkańców w wieku produkcyjnym. Systematycznie wzrasta też liczba podmiotów gospodarczych, a obszar powiatu staje się zapleczem logistycznym Torunia i Bydgoszczy, przyciągając coraz większe inwestycje. Ponadto, to na terenie powiatu toruńskiego zlokalizowany zostanie jeden z trzech strategicznych terenów inwestycyjnych województwa (w gminie Chełmża, okolice projektowanego węzła Dźwierzno). Jedynym poważnym problemem w obszarze lokalnego rynku pracy pozostają niskie średnie wynagrodzenia (wynoszące 79% średniej krajowej w 2021 r.).

Do zadań powiatu należy **koordynacja polityki społecznej** i działań podejmowanych w ramach instrumentów polityki socjalnej. Odpowiada za to Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizując pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym, w ramach systemu pieczy zastępczej, interwencji kryzysowej oraz programów wychowawczych, edukacyjnych i profilaktycznych (w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom, aktywizacji społecznej i zawodowej).

Jednym z istotnych zadań samorządu powiatowego jest **prowadzenie Domów Pomocy Społecznej** (DPS). Na terenie powiatu toruńskiego działają cztery takie placówki:

1. DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych w Browinie (125 pensjonariuszy)
2. DPS w Dobrzejewicach „Dom Kombatanta” (62 pensjonariuszy)
3. DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych w Pigży (69 pensjonariuszy)
4. DPS dla osób w podeszłym wieku w Wielkiej Nieszawce (90 pensjonariuszy).

W latach 2021-2022 rozpoczęto **modernizację DPS** działających na terenie powiatu toruńskiego. W pierwszej kolejności wyremontowano elewację DSP w Dobrzejewicach oraz zagospodarowano teren wokół DPS w Browinie. Obecnie Powiat Toruński realizuje też projekt rozbudowy i modernizacji DPS w Pigży oraz DPS w Wielkiej Nieszawce o łącznej wartości 10 milionów złotych (dofinansowany w 85% ze środków Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład).

Grafika 2. Domy Pomocy Społecznej na terenie powiatu toruńskiego.



Źródło: www.powiattorunski.pl.

Ofertę DPS uzupełniają **dwa ośrodki wsparcia dziennego** dla osób dorosłych – Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) w Chełmży oraz w Osieku nad Wisłą. Oferta kierowana jest obecnie do ok. 85 osób, ale w ŚDS w Osieku planuje się zwiększenie liczby osób (dysponuje on nowym budynkiem na 50 osób, który został oddany do użytku w 2022 r.).

Grafika 3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Osieku nad Wisłą.



Źródło: www.powiattorunski.pl.

Dzięki bogatej sieci ośrodków osoby starsze i z niepełnosprawnościami mogą liczyć na opiekę w wariantach dziennym i całodobowym. Wciąż jednak widoczne są potrzeby w zakresie rozszerzenia zakresu świadczonych usług o np. integrację środowiskową oraz aktywizację środowisk seniorskich.

Istotną zmianą w stosunku do poprzedniego okresu strategicznego jest **uruchomienie pierwszych na terenie powiatu Warsztatów Terapii Zajęciowej** w Sławkowie. Podmiotem tworzącym i prowadzącym jest Towarzystwo Przyjaciół Dzieci O/Toruń. W zajęciach WTZ w 2022 r. brało udział 25 osób, kolejne 23 osoby korzystały z placówek działających w Toruniu. Dodatkowo, od 2022 r. w Grębocinie rozpoczęło działalność **Centrum Opieki Wychwyceniowej „Dom Światła”**, prowadzone przez Fundację „Światło” przy współpracy z Powiatem Toruńskim.

Ze względu na rosnącą ilość wychowanków pieczy zastępczej i niewystarczającą ilość rodzin zastępczych konieczne stało się utworzenie **placówki opiekuńczo-wychowawczej** typu

socjalizacyjnego. Obiekt dla 14 wychowanków funkcjonuje w oparciu o zawartą umowę z Towarzystwem Salezjańskim Inspektoria pw. Św. Wojciecha z siedzibą w Pile. Podmiot wyłoniony został w drodze otwartego konkursu, jaki ogłoszony został przez samorząd powiatowy na realizację zadania publicznego w powyższym zakresie. Realizacja umowy obejmuje lata 2022-2026. Działająca placówka usprawnia lokalny **system pieczy zastępczej**, który obecnie bazuje na 13 zawodowych rodzinach zastępczych, 46 rodzinach niezawodowych i 78 spokrewnionych (dane PCPR z 2022 r.).

Jak wskazano w Programie Rozwoju Powiatu Toruńskiego - **większość negatywnych zjawisk społecznych uległa ograniczeniu** w latach 2018-2022¹. Nadal jednak z pomocy społecznej korzysta większy odsetek mieszkańców powiatu niż średnio w kraju. Dodatkowo, w nowym okresie strategicznym na znaczeniu zyskują szczególnie zadania realizowane w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i systemu pieczy zastępczej. Jednocześnie kontynuowane będą wszelkie działania PCPR wynikające z obowiązujących ustaw, jak pomoc poradnictwo, pomoc psychologiczna, działalność ośrodka interwencji kryzysowej czy programy profilaktyczne.

W najbliższych latach **głównym wyzwaniem będzie poprawa zaplecza lokalowego** instytucji pomocy społecznej (modernizacje, remonty, doposażenie). Szczególnie w kontekście konieczności oszczędności zasobów (np. termomodernizacje), jak i poprawy dostępności dla osób ze specyficznymi potrzebami (np. osoby z niepełnosprawnościami).

Drugi obszar, na który należy położyć szczególny nacisk, to **usprawnienia w systemie pieczy zastępczej**. Rekordowy odsetek osób do lat 17 na obszarze powiatu oraz corocznie występująca grupa wychowanków pieczy, wymagająca wsparcia w procesie usamodzielnienia w postaci zabezpieczenia lokalu mieszkaniowego sprawiają, że istotnym problemem staje się deficyt **mieszkań chronionych treningowych**, które pomogłyby wychowankom w usamodzielnieniu się.

W powiecie toruńskim od lat podejmowane są też systemowe działania na rzecz **osób z niepełnosprawnościami**, jednak potrzeby w tym zakresie są większe od możliwości finansowych powiatu. Nadal istnieje też potrzeba zakupu i modernizacji specjalnych pojazdów, które mogłyby obsługiwać sieć DPS/ŚDS czy pomagać chętnym w dotarciu do WTZ. Od 2022 r. w powiecie opiekę wychowanków oferuje jeden ośrodek, na obszarze działa też jeden WTZ (który jednak nie jest w stanie obsłużyć wszystkich chętnych z terenu powiatu). Konieczna jest rozbudowa oferty kierowanej do środowiska osób z niepełnosprawnościami, w szczególności usług świadczonych w miejscu zamieszkania i prowadzonych w sposób elastyczny – dostosowany do potrzeb i możliwości konkretnej osoby.

¹ W Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Strategii Przyspieszenia 2030+ wskazano, że jedynie miasto Chełmża boryka się z problemami z zakresu rozwoju społecznego. W pozostałych gminach nie stwierdzono żadnych ponadprzeciętnych problemów społecznych ani gospodarczych, ani szczególnego zagrożenia procesem starzenia się ludności.

Grafika 4. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sławkowie.



Źródło: www.pfron.org.pl

Powiat toruński, realizując usługi społeczne, w dużej mierze opiera się na lokalnych **podmiotach ekonomii społecznej** (w tym organizacjach pozarządowych). Na obszarze powiatu toruńskiego na koniec 2022 r. działało:

- 338 organizacji wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego (fundacje, stowarzyszenia, kółka rolnicze, ochotnicze straże pożarne itp.),
- 37 stowarzyszeń zwykłych (ewidencja Starostwa Powiatowego),
- 100 klubów sportowych i Uczniowskich Klubów Sportowych (ewidencja Starostwa Powiatowego),
- 70 Kół Gospodyń Wiejskich (ujętych w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa).

Szczególnymi podmiotami ekonomii społecznej są także:

- Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą” (Lubicz Dolny),
- Spółdzielnia Socjalna „Klub Artystyczny Cuma” (Chełmża),
- Spółdzielnia Socjalna „Lubiczanka” (Lubicz Dolny),
- WTZ w Sławkowie,
- Zakład pracy chronionej TAURUS OCHRONA GROUP sp. z o.o. (Chełmża).

Powiat toruński od 2020 r. organizuje corocznie cztery **otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych** w zakresie:

1. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
2. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
3. edukacji ekologicznej;
4. upowszechniania turystyki i krajoznawstwa.

Dodatkowo, od 2020 r. organizacje pozarządowe mogą ubiegać się o wsparcia realizacji zadań publicznych **w trybie uproszczonym (pozakonkursowym)**. Co roku z takiej możliwości korzysta kilka podmiotów. Dzięki temu możliwe jest wsparcie pomysłów, które pojawiły się po zakończeniu otwartych konkursów ofert.

Wyróżnikiem powiatu toruńskiego jest także realizacja **budżetu obywatelskiego** – od 2016 r. przeprowadzono już jego 5 edycji. Jest to dodatkowe źródło finansowe wspierające lokalne inicjatywy i organizacje pozarządowe.

Dane historyczne pokazują, że tutejsze **podmioty ekonomii społecznej mają bardzo duże możliwości** w realizacji usług społecznych i zadań publicznych. Do tej pory ze środków Powiatu Toruńskiego dofinansowano m.in.:

- **4 projekty wspierające rodziny** (w 2020 roku - Stowarzyszenie "Nasze Szczęścia" w Łubiance, w 2021 roku - Fundacja Leśna Droga, w 2022 roku - Stowarzyszenie „Kurs na Obrowo”, Stowarzyszenie "Cesteka"),
- **5 projektów z zakresu ochrony i promocji zdrowia** (w 2020 roku - Klub Sportowo-Turystyczny „Włókniarz” w Chełmży, w 2021 roku - Stowarzyszenie Świadomie Po Zdrowie w Krobi, w 2022 roku - Fundacja „Leśna Droga”, w 2023 roku - Fundacja Leśna Droga w Gutowie, Stowarzyszenie Świadomie Po Zdrowie w Krobi),
- **4 projekty wspierające osoby niepełnosprawne** (w 2020, 2022 i 2023 r. - Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Chełmży, dodatkowo w 2023 r. - Fundacja Szansa Dla Niewidomych z Warszawy),
- **aż 60 projektów kulturalnych:**
 - w 2020 r. – 14 sztuk (Towarzystwo Przyjaciół Chełmży, Stowarzyszenie im. św. Jana Pawła II w Łubiance, Unisławskie Towarzystwo Historyczne, Fundacja Piękniejszego Świata w Skłudzewie, Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Kujawsko-Pomorska - Komenda Hufca ZHP Chełmża im. Antoniego Depczyńskiego w Chełmży, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Dobry Start” w Chełmży, Fundacja "Trybik" w Lubiczu, Stowarzyszenie Muzyczne "Kamerton" w Chełmży, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych "Razem dla Przyszłości" w Złej Wsi Wielkiej, Stowarzyszenie "Nasze Silno" w Silnie, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Chełmży, Obrowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu "Nasza Szkoła" w Obrowie, Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętego Mikołaja Bpa w Papowie Toruńskim, Czernikowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu „Czyż-Nie" w Czernikowie),
 - w 2021 r. – 10 sztuk (Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej. Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek, Towarzystwo Przyjaciół Chełmży, Stowarzyszenie Kultury Celtyckiej Celtycki Gotyk, Fundacja Świątynia Sztuki, Fundacja Piękniejszego Świata, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych, Stowarzyszenie Nasze Silno, Obrowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu Nasza Szkoła, Komenda Hufca ZHP im. Antoniego Depczyńskiego, Fundacja Trybik),
 - w 2021 r. – 11 sztuk (Komenda Hufca ZHP Chełmża im. Antoniego Depczyńskiego, Czernikowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji Kultury i Sportu „Czyż-Nie”, Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej. Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek, Unisławskie Towarzystwo Historyczne, Chełmżyńskie Stowarzyszenie Amazonek „Łozanki”, Fundacja Piękniejszego Świata, Stowarzyszenie MUZYCZNE „Kamerton”, Stowarzyszenie „Nasze Silno”, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń", Stowarzyszenie "Cesteka", Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych "Razem dla Przyszłości"),
 - w 2023 r. – 25 sztuk (Stowarzyszenie im. św. Jana Pawła II z Łubianki, Stowarzyszenie Nasze Silno, Komenda Hufca ZHP Chełmża im. Antoniego Depczyńskiego, Stowarzyszenie osób niepełnosprawnych Pomocna Dłoń z Chełmży, Towarzystwo Przyjaciół Chełmży, Fundacja Akademia Rozwoju Anny Kruszyk z Łubianki, Parafia Rzymskokatolicka pw św. Wojciecha w Złotorii, Koło Gospodyń Wiejskich Szembekowo, Stowarzyszenie Związek Jaszczurczy w Czernikowie, Stowarzyszenie Muzyczne Kamerton z Chełmży, Koło Gospodyń

Wiejskich Swojskie Klimaty w Lubiczu Dolnym, Stowarzyszenie Nasze Szczęścia w Łubiance, Fundacja Radio Kuropatwa z Złejwsi Małej, Fundacja Trybik z Lubicza Dolnego, Wiejskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Edukacja Dla Demokracji w Zębowie, Stowarzyszenie 553 z Zamku Bierzgłowskiego, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Podgrodzie toruńskie, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły "Dobry Start" z Chełmży, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych "Razem dla Przyszłości" z Górską, Fundacja Centrum Edukacji Młodzieży "CEM" z Górską, Dorotkowo. Fundacja na rzecz Doroty Targowskiej i Jej Przyjaciół, Koło Gospodyń Wiejskich Nowoczesne Gospochy w Cierpicach, Czernikowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu Czyż-Nie, Stowarzyszenie Biskupiczanie w Biskupicach);

- **24 projekty w zakresie turystyki:**

- w 2020 roku – 5 sztuk (Stowarzyszenie „Cesteka” z Dzikowa, Czernikowskie Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Edukacji Kultury i Sportu „Czyż-Nie” w Czernikowie, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze – Oddział Miejski w Toruniu, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Dobry Start” w Chełmży, Obrowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu „Nasza Szkoła” w Obrowie),
- w 2021 roku – 4 sztuki (Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Miejski im. Mariana Sydowa w Toruniu, Stowarzyszenie Cesteka, Automobilklub Toruński, Obrowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu Nasza Szkoła),
- w 2022 roku – 6 sztuk (Stowarzyszenie „Kurs na Obrowo”, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Miejski im. Mariana Sydowa w Toruniu, Fundacja „Akademia Rozwoju Anny Kruszyk”, Czernikowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu „Czyż – Nie”, Stowarzyszenie "Cesteka", Uczniowski Klub Sportowy "Bałagany" Łubianka),
- w 2023 roku – 9 sztuk (Czernikowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu "Czyż-Nie", Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Miejski im. Mariana Sydowa w Toruniu, Uczniowski Klub Sportowy "Comets Mazowsze", Stowarzyszenie 553 z Zamku Bierzgłowskiego, Automobilklub Toruński, Uczniowski Klub Sportowy "Bałagany" Łubianka, Fundacja Akademia Rozwoju Anny Kruszyk, Fundacja Szansa Dla Niewidomych z Warszawy, Fundacja Rozwoju "Jutronauci" z Bydgoszczy);

- **aż 127 projektów z zakresu kultury fizycznej:**

- w 2020 roku – 30 sztuk (Uczniowski Klub Sportowy "Trójka" w Górsku, Klub Karate Kiritsu w Górsku, Uczniowski Klub Sportowy „Ognisko Pracy Pozaszkolnej” w Toruniu, Klub Sportowo – Turystyczny „Włókniarz” w Chełmży, Akademia Karate Tradycyjnego "Budo" w Osieku, Akademia Piłkarska GOL Chełmża, Klub Sportowy „Olender” w Wielkiej Nieszawce, Uczniowski Klub Sportowo – Turystyczny „Włókniarz” w Chełmży, Uczniowski Klub Sportowy „Piątka” w Osówce, Ludowy Zespół Sportowy „Mustang” Ostaszewo, Uczniowski Klub Sportowy Feniks Obrowo, Czernikowskie Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu „Czyż-Nie", Stowarzyszenie "Nasze Szczęścia" w Łubiance, Fundacja „Leśna Droga” w Gutowie, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Lubicz, Klub Sportowy „Flisak” w Złotorii, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej w Przecznie, Klub Sportowy Gminy Chełmża „Cyklon”, Chełmżyńskie Towarzystwo Wioślarskie 1927, Uczniowski Klub Sportowy „Kometa” Obrowo, Obrowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu "Nasza Szkoła"

- w Obrowie, Uczniowski Klub Sportowy „Bałagany” w Łubiance, Chełmżyński Klub Sportowych Gier karcianych „AS PIK”, Klub Sportowy „Legia” w Chełmży, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej RP w Złotorii, Uczniowski Klub Sportowy „Comets Mazowsze”, Klub Sportowy „Orzeł” w Głogowie, Uczniowski Klub Sportowy Gminy Chełmża „Orkan” w Grzywnie, Klub Sportowy „Sprint” Grębocin, Klub Sportów i Sztuk Walki „Samurai Spirit Dojo”),
- w 2021 roku – 20 sztuk (Fundacja Leśna Droga, Akademia Piłkarska GOL Chełmża, Klub Karate Kiritsu, Klub Sportowo Turystyczny Włókniarz, Klub Sportowy Flisak w Złotorii, Ludowy Zespół Sportowy Mustang Ostaszewo, Uczniowski Klub Sportowy Ognisko Pracy Pozaszkolnej Toruń, Uczniowski Klub Sportowy Feniks Obrowo, Uczniowski Klub Sportowy Włókniarz Chełmża, Chełmżyńskie Towarzystwo Wioślarskie 1927, Chełmżyński Klub Sportowych Gier Karcianych As Pik w Chełmży, Uczniowski Klub Sportowy Kometa Obrowo, Uczniowski Klub Sportowy Bałagany Łubianka, Uczniowski Klub Sportowy Gminy Chełmża Orkan, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej w Przecznie, Stowarzyszenie Kurs na Obrowo, Klub Sportowy Sprint Grębocin, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej Rzeczypospolitej Polskiej w Złotorii, Akademia Karate Tradycyjnego BUDO, Kolarski Klub Sportowy Łysomice)
 - w 2022 roku – 26 sztuk (Klub Sportowo Turystyczny „Włókniarz”, Czernikowskie Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu "Czyż-nie", Klub Karate „Kiritsu”, Uczniowski Klub Sportowy „Trójka” Górsk, Akademia Piłkarska „GOL Chełmża”, Klub Sportowy "FLISAK" w Złotorii, Uczniowski Klub Sportowy „Feniks Obrowo”, Uczniowski Klub Sportowy "Włókniarz" Chełmża, Ludowy Zespół Sportowy „Mustang Ostaszewo”, Stowarzyszenie „Kurs na Obrowo”, Akademia Karate Tradycyjnego „BUDO”, Fundacja Klub Polskiej Lekkiej Atletyki, Fundacja „Akademia Rozwoju Anny Kruszyk”, Fundacja „Leśna Droga”, Klub Sportów i Sztuk Walki „Samurai Spirit Dojo”, Uczniowski Klub Sportowy "Ognisko Pracy Pozaszkolnej Toruń", Klub Sportowy „Sprint Grębocin”, Chełmżyńskie Towarzystwo Wioślarskie 1927, Uczniowski Klub Sportowy „Kometa Obrowo”, Stowarzyszenie 553, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej Rzeczypospolitej Polskiej w Złotorii, Uczniowski Klub Sportowy Gminy Chełmża "ORKAN", Kolarski Klub Sportowy Łysomice, Uczniowski Klub Sportowy "Bałagany" Łubianka, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej w Przecznie, KS Chełmża Futsal Team),
 - w 2023 roku – 51 sztuk (Uczniowski Klub Sportowy Trójka Górsk, Klub Sportów i Sztuk Walki Samurai Spirit Dojo w Chełmży, Klub Karate Kiritsu w Górsku, Akademia Piłkarska GOL Chełmża, Uczniowski Klub Sportowy Feniks Obrowo, Chełmżyńskie Towarzystwo Wioślarskie 1927, Klub Sportowo Turystyczny Włókniarz z Chełmży, Uczniowski Klub Sportowy Włókniarz Chełmża, Klub Sportowy KTS Złotoria, Fundacja Leśna Droga w Gutowie, Klub Sportowy Legia Chełmża, Klub Sportowy Flisak w Złotorii, Chełmżyński Klub Sportowych Gier Karcianych AS PIK w Chełmży, Klub Sportowy Gminy Chełmża "Cyklon", Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej Rzeczypospolitej Polskiej w Złotorii, Uczniowski Klub Sportowy Bałagany Łubianka, Akademia Karate Tradycyjnego BUDO, Uczniowski Klub Sportowy Gminy Chełmża Orkan, Klub Sportowy Sprint Grębocin, Ludowy Zespół Sportowy Mustang Ostaszewo, Fundacja Trybik w Lubiczu Dolnym, Ochotnicza Straż Pożarna w Szembekowie, Stowarzyszenie Klub Sportowy Olender w Wielkiej Nieszawce,

Fundacja Akademia Rozwoju Anny Kruszyk z Łubianki, Uczniowski Klub Sportowy Comets Mazowsze, Czernikowskie Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu "Czyż-nie", Ochotnicza Straż Pożarna w Kuczwałach, Stowarzyszenie Olender Beach Volley Club w Cierpicach, Kolarski Klub Sportowy Łysomice, Klub Sportowy Orzeł w Głogowie, Klub Piłkarski Bach w Brąchnowie, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej w Przecznie, Uczniowski Klub Sportowy Kometa Obrowo, Ludowy Zespół Sportowy GKS Górsk, Uczniowski Klub Sportowy Piątka w Osówce, Fundacja Centrum Edukacji Młodzieży "CEM" w Górsku, Uczniowski Klub Sportowy A&W Team Obrowo, Uczniowski Klub Sportowy Ognisko Pracy Pozaszkolnej Toruń, Międzyszkolny Klub Sportowy w Chełmży, Stowarzyszenie Olender Team w Małej Nieszawce, Ochotnicza Straż Pożarna w Lubiczu, Stowarzyszenie Świadomie Po Zdrowie w Krobi, Fundacja Krzysztofa Czerepiuka Słoneczny Promyk w Głogowie, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły "Dobry Start" w Chełmży, Stowarzyszenie One Passion One Love WP w Lubiczu Dolnym, KS Chełmża Futsal Team, Uczniowski Klub Sportowy Lider w Steklinie, Stowarzyszenie Sportowe "STS Zamek" w Zamku Bierzglowskim, Stowarzyszenie 553 w Zamku Bierzglowskim, Stowarzyszenie Nasze Silno, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Wytrwam w Brzozówce);

- **46 projektów z zakresu ochrony środowiska naturalnego/edukacji ekologicznej:**
 - w 2020 roku – 8 sztuk (Fundacja "Leśna Droga" w Gutowie, Stowarzyszenie „Nasze Silno” w Silnie, Chorągiew Kujawsko-Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Chełmża, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Razem dla Przyszłości” w Górsku, Klub Sportowo-Turystyczny „Włókniarz” w Chełmży, Obrowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu „Nasza Szkoła”, Czernikowskie Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Edukacji Kultury i Sportu „CZYŻ- NIE”, Fundacja TRYBIK w Lubiczu Dolnym),
 - w 2021 roku – 10 sztuk (Fundacja Leśna Droga, Stowarzyszenie Tilia, Stowarzyszenie Nasze Silno, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Razem dla Przyszłości, Fundacja Piękniejszego Świata, Fundacja Trybik, Komenda Hufca ZHP Chełmża im. Antoniego Depczyńskiego, Klub Sportowo Turystyczny Włókniarz, Stowarzyszenie Świadomie Po Zdrowie, Obrowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu Nasza Szkoła),
 - w 2022 roku – 12 sztuk (Fundacja „Leśna Droga”, Stowarzyszenie „Nasze Silno”, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Dobry Start”, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych "Razem dla Przyszłości", Czernikowskie Stowarzyszenie narzecz wspierania edukacji, kultury i sportu „Czyż-Nie”, Fundacja Piękniejszego Świata, Komenda Hufca ZHP Chełmża im. Antoniego Depczyńskiego, Klub Sportowo Turystyczny Włókniarz, Stowarzyszenie „VIS VITALIS”, Fundacja „Barwy Pomocy”, Fundacja Aktywnego Kształcenia i Rekreacji „SALIX”, Fundacja „Akademia Rozwoju Anny Kruszyk”),
 - w 2023 roku – 16 sztuk (Fundacja Leśna Droga w Gutowie, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Razem dla Przyszłości w Górsku, Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku w Łysomicach, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Dobry Start w Chełmży, Fundacja Akademia Rozwoju Anny Kruszyk w Łubiance, Komenda Hufca ZHP Chełmża im. Antoniego Depczyńskiego, Stowarzyszenie Nasze Silno, Fundacja Trybik z Lubicza Dolnego, Stowarzyszenie Świadomie Po Zdrowie w Krobi, Obrowskie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu Nasza Szkoła, Koło Gospodyń Wiejskich Nowoczesne Gospochy w Cierpicach, Stowarzyszenie Mieszkańców

Nowej Wsi Nasza Drwęca-Nasz Dom, Klub Sportowo-Turystyczny Włókniarz Chełmża, Stowarzyszenie Vis Vitalis w Osieku nad Wisłą).

Wieloletnie doświadczenia we współpracy z podmiotami społecznymi pozwalają na szeroko zakrojone partnerstwo. Na terenie powiatu działają liczne i bardzo aktywne organizacje pozarządowe, które coraz mocniej włączają się w działania z zakresu polityki i pomocy społecznej.

2. Prognoza zmian w okresie objętym Strategią:

Lata 2020-2022 udowodniły, że prognozowanie zmian, nawet w krótkim terminie, jest obarczone dużym ryzykiem. Tym trudniej precyzyjnie wskazać zjawiska, które mogą wystąpić w ciągu kolejnych 8 lat, szczególnie w sferze polityki społecznej.

Dla celów niniejszej Strategii kluczowe mogą się okazać:

- **stopniowe słabnięcie napływu nowych mieszkańców w wyniku migracji** – ludność powiatu w ostatnich 30 latach zwiększyła się o połowę, utrzymanie tak dużej dynamiki w kolejnych latach będzie już niemożliwe w związku ze zmniejszaniem się ogólnej liczby Polaków,
- **zmniejszanie się wskaźnika dzietności i przyrostu naturalnego** – efekt ogólnego trendu sprawiającego, że w Polsce i całej Europie rodzi się z roku na rok coraz mniej dzieci,
- **ryzyko wyludniania się Chełmży i słabo skomunikowanych wsi** – mimo, że obszar powiatu (jako całość) zwiększa liczbę ludności, to istnieją tu miejscowości i obszary, w których liczba mieszkańców systematycznie się zmniejsza,
- **starzenie się społeczeństwa** – powiat toruński charakteryzuje wyjątkowo dobra struktura demograficzna, ale efekty zwiększania się odsetka seniorów staną się tu mocno odczuwalne w najbliższych latach (w szczególności w mieście Chełmża),
- **feminizacja i singularyzacja starości** – wśród najstarszych mieszkańców dominować będą kobiety i osoby mieszkające samotnie, konieczne będzie dotarcie z pomocą bezpośrednio do zainteresowanych osób, maleć będzie rola rodziny w opiece nad osobami starszymi,
- **wzrost ryzyka niepełnosprawności** – wraz ze wzrostem średniego wieku mieszkańców, rośnie też ryzyko wystąpienia niepełnosprawności, a osoby starsze muszą się mierzyć z licznymi chorobami przewlekłymi (np. cukrzyca, nadciśnienie, osłabienie odporności),
- **rozbudowa ogólnopolskiego systemu opieki nad seniorami** (usługi zdrowotne, edukacyjne, społeczne) – trwają prace nad określeniem i wdrożeniem polityki senioralnej na szczeblu krajowym, dodatkowe środki finansowe pomogłyby aktywizować środowiska seniorskie,
- **ryzyko pogorszenia się ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej** – w wyniku wojny, kryzysów finansowych, inflacji, wzrostu cen energii i surowców strategicznych itp.,
- **wzrost ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym** – w efekcie trudności gospodarczych, wzrostu bezrobocia, inflacji itp. skutkujący dodatkowym obciążeniem budżetu i kadr pomocy społecznej,
- **opóźnione negatywne efekty izolacji społecznej w trakcie pandemii** – szczególnie w odniesieniu do najmłodszych i najstarszych mieszkańców powiatu toruńskiego (konieczność wsparcia psychologicznego, psychiatrycznego oraz popularyzacji badań profilaktycznych),
- **nacisk na rozwój pomocy w środowisku lokalnym, świadczonej w miejscu zamieszkania** – odejście od dotychczasowego trendu tworzenia nowych instytucji, skupiających dużą liczbę odbiorców na rzecz pomocy sąsiedzkiej, asystenckiej i utrzymywaniu możliwie szerokiej samodzielności podopiecznych,
- **rozwój e-usług (w tym e-zdrowie, e-edukacja)** – postępująca cyfryzacja ułatwia korzystanie z usług publicznych za pośrednictwem Internetu, pod warunkiem

wyposażenia mieszkańców (w tym seniorów) w odpowiednie kompetencje cyfrowe (np. cyberbezpieczeństwo),

- **systematyczny wzrost znaczenia podmiotów ekonomii społecznej** – coraz liczniejsze usługi i zadania mogą być zlecane profesjonalnie działającym podmiotom trzeciego sektora.

Aby sprostać prognozowanym trendom, konieczna jest przede wszystkim rozbudowa oferty pomocy i opieki nad seniorami (w tym osobami żyjącymi samotnie, które nie mogą liczyć na wsparcie rodziny), zwiększenie nakładów na integrację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami oraz aktywizacja lokalnych społeczności na rzecz działań z zakresu włączenia społecznego.

Niezbędne działania obejmować powinny inwestycje infrastrukturalne (rozbudowy, modernizacje i doposażenia budynków), ale także rozwój pomocy sąsiedzkiej, lokalnej, świadczonej jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby potrzebującej oraz kampanie edukacyjne i społeczne, programy profilaktyczne czy aktywizacyjne.

3. Cele strategiczne i kierunki działań:

Główne ustalenia w zakresie polityki społecznej do 2030 r. na szczeblu powiatu toruńskiego zostały ujęte w Programie Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2030 (PRPT), a niniejsza Strategia stanowi tylko ich doprecyzowanie.

Celem strategicznym w obszarze społecznym jest **ograniczenie skali wykluczenia społecznego na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku**. W ramach tego celu wyznaczono dwa priorytety (kierunki działań):

- A – włączenie społeczne,
- B - nowoczesne zaplecze usług społecznych.

W ramach priorytetu A realizowane będzie **Zadanie 1. Realizacja programów wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym** (ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych i systemu pieczy zastępczej), rozbudowa możliwości zlecania zadań organizacjom pozarządowym. Zadanie to obejmuje kontynuację dotychczasowego wsparcia PCPR dla osób z niepełnosprawnościami, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem czy przemocą domową, w tym realizację systemowych programów aktywizacyjnych (jak „Rodzina w centrum” czy „Aktywny samorząd”). Szczegółowe informacje na temat zakresów wsparcia są zawarte w kolejnych okresowych programach tematycznych („Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych”, „Programie Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej”), które tworzone są z wykorzystaniem procesu konsultacji społecznych z przedstawicielami lokalnych organizacji pozarządowych.

Dodatkowo, podejmowane będą działania na rzecz **zwiększenia skali zaangażowania podmiotów ekonomii społecznej** w świadczenie usług społecznych i realizację zadań publicznych Powiatu Toruńskiego. Poza bieżącą współpracą w ramach Powiatowej Rady Pożytku Publicznego oraz Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Toruniu stale rozszerzane są zakresy współpracy merytorycznej, a w 2022 r. NGO stały się operatorami trzech nowych ośrodków w powiecie – Warsztatów Terapii Zajęciowej w Sławkowie, Centrum Opieki Wytchnieniowej w Grębocinie i placówki opiekuńczo-wychowawczej w Aleksandrowie Kujawskim.

Oczekiwanym efektem działań w ramach priorytetu A będzie **objęcie wsparciem 3.000 osób** zagrożonych wykluczeniem społecznym w latach 2023-2030.

Priorytet B obejmuje dwa zadania (tożsame z PRPT): zadanie 2. tworzenie nowych placówek pomocy społecznej (do zrealizowania pozostały jedynie **mieszkania chronione treningowe**²) oraz zadanie 3: **Wieloletni Program Modernizacji Placówek Pomocy Społecznej** na lata 2021-2030, obejmujący **4 DPS i ŚDS w Chełmży**. Łącznie oba zadania pozwolą na znaczne podniesienie standardu usług społecznych świadczonych na terenie powiatu toruńskiego oraz rozszerzenie wachlarza wsparcia, adresowanego do osób potrzebujących. Poza modernizacją i doposażeniem budynków przewidziano tu też konieczność sukcesywnej rozbudowy posiadanego przez powiat zasobu taboru specjalistycznych pojazdów transportowych dla osób z niepełnosprawnościami oraz jego modernizacji.

Modernizacja zaplecza instytucji pomocy społecznej będzie prowadzona **ze szczególnym uwzględnieniem dostępności** dla osób ze szczególnymi potrzebami (zgodnie ze

² Wśród zadań wskazanych w PRPT, w 2022 r. zakończono budowę Środowiskowego Domu Samopomocy w Osieku nad Wisłą oraz stworzono nową placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Aleksandrowie Kujawskim.

standardami uniwersalnego projektowania) **oraz poprawy efektywności energetycznej** (termomodernizacja, instalacje OZE). Dzięki temu zaplecze stanie się bardziej przyjazne zarówno mieszkańcom, jak i środowisku naturalnemu.

Oczekiwany efekt działań w ramach priorytetu A będzie **unowocześnienie 5 placówek pobytu** w latach 2023-2030 (wszystkie DPS i ŚDS w Chełmży).

4. Sposób realizacji Strategii i ramy finansowe:

Za realizację SRPS odpowiada **Zarząd Powiatu Toruńskiego we współpracy z Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie**, który w tym celu będzie koordynował działania odpowiednich instytucji, wskazanych jako realizatorzy poszczególnych celów.

Monitorowanie postępów w realizacji Strategii (stopnia osiągnięcia założonych wskaźników oraz wartość nakładów finansowych na poszczególne zadania, priorytety i cele) będzie odbywało się okresowo, raz do roku, za rok zakończony. Dane monitoringowe przekazywane będą do Zarządu Powiatu celem analizy i uwzględnienia w corocznym Raporcie o stanie powiatu.

Dodatkowo, w roku 2025 i 2027 możliwa będzie **aktualizacja** dokumentu, obejmująca zmianę celów i priorytetów oraz uzupełnienie wykazu zadań o projekty, których realizacja nie była możliwa do przewidzenia na etapie opracowania SRPS, wraz z aktualizacją kwot. Ponadto, pod koniec realizacji SRPS możliwe jest przeprowadzenie **ewaluacji**.

Łączny budżet Strategii na lata 2023-2030 wynosi **17,35 mln zł**, z tego 5,05 mln zł to środki własne Powiatu Toruńskiego, a 12,3 mln zł to zewnętrzne dofinansowania (pochodzące z budżetu państwa, funduszy unijnych, PFRON, NFOŚiGW i WFOŚiGW).

Tabela 3. Ramy finansowe SRPS³:

Nazwa celu/priorytetu/zadania:	Środki Powiatu Toruńskiego:	Inne środki finansowe:	Łączny koszt:
Cel strategiczny: Ograniczenie skali wykluczenia społecznego na terenie powiatu toruńskiego do 2030 roku	5.050.000	12.300.000	17.350.000
Priorytet A. włączenie społeczne	600.000	7.000.000	7.600.000
Zadanie 1: Realizacja programów wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób starszych i systemu pieczy zastępczej) dodać możliwość zlecania zadań organizacjom pozarządowym	600.000	7.000.000 (PFRON, budżet państwa, Europejski Fundusz Społeczny)	7.600.000
Priorytet B. nowoczesne zaplecze usług społecznych	4.450.000	5.300.000	9.750.000
Zadanie 2: Rozbudowa lokalnego systemu pomocy społecznej – tworzenie nowych placówek	200.000	200.000	400.000
2.1 Stworzenie mieszkań chronionych – treningowych dla wychowanków pieczy zastępczej	200.000	200.000 (budżet państwa, EFRR)	400.000
Zadanie 3: Wieloletni Program Modernizacji Placówek Pomocy Społecznej na lata 2021-2030	4.250.000	5.100.000	9.350.000
3.1 Modernizacja DPS w Browinie (w tym: remont elewacji, montaż pompy ciepła, adaptacja dawnego spichlerza na potrzeby DPS)	1.100.000	500.000 (budżet państwa, PFRON, EFRR, N/WFOŚ)	1.600.000
3.2 Modernizacja DPS w Dobrzejewicach (w tym: remont wnętrz, rozbudowa pracowni rehabilitacji leczniczej, montaż fotowoltaiki)	800.000	500.000 (budżet państwa, PFRON, EFRR, N/WFOŚ)	1.300.000

³ Cel, priorytety i zadania są zgodne z PRPT. W SRPS nie uwzględniono zadań, które zostały już wykonane w latach 2021-2022 (ŚDS w Osieku nad Wisłą, utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, zagospodarowanie terenu wokół DPS w Browinie). Ze względu na dynamiczny wzrost cen i brak możliwości realnego oszacowania wysokości nakładów do 2030 r., w części finansowej pozostawiono kwoty zaplanowane na poszczególne zadania zgodnie z PRPT (pomniejszenie dotyczyło tylko zadania nr 1, ze względu na zakończenie dwóch spośród 10 lat, na które planowane były nakłady w PRPT).

3.3 Modernizacja DPS w Pigży (w tym: remont i modernizacja pomieszczeń i instalacji, w tym termomodernizacja, wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu)	1.000.000	900.000 (budżet państwa, PFRON, EFRR)	1.900.000
3.4 Modernizacja DPS w Wielkiej Nieszawce (w tym: remont, modernizacja i rozbudowa budynku, modernizacja instalacji, w tym termomodernizacja i montaż instalacji OZE)	700.000	2.200.000 (budżet państwa, PFRON, EFRR, N/WFOŚ)	2.900.000
3.5 Modernizacja ŚDS w Chełmży (w tym: remont dachu, montaż instalacji OZE)	150.000	200.000 (budżet państwa, PFRON, EFRR, N/WFOŚ)	350.000
3.6 Zakup specjalistycznych środków transportu dla podopiecznych DPS i ŚDS	500.000	800.000 (PFRON)	1.300.000

5. Podsumowanie:

Nowa Strategia wyznacza ramy i kierunki działania Powiatu Toruńskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu na lata 2023-2030 tożsame ze wskazaniem Programu Rozwoju Powiatu Toruńskiego do roku 2030.

Poza założeniem realizacji szeregu zadań ustawowych nakładanych na samorząd szczebla powiatowego, programów i projektów kierowanych do grup wymagających szczególnego wsparcia, dokument wskazuje na planowane w najbliższych latach szeroko zakrojone remonty i modernizacje istniejącej bazy placówek pomocy społecznej.

Wśród potrzeb, których realizacja wyznaczona pozostaje perspektywą czasową Strategii pozostaje utworzenie mieszkań treningowych dla osób opuszczających system pieczy zastępczej, by dzięki ich powstaniu wychowankowie pieczy, pozbawieni możliwości prawidłowego „startu w dorosłość” mogli pod opieką specjalistów przygotować się do prowadzenia samodzielnego życia i uzyskać wymagane wsparcie w codziennym funkcjonowaniu na pierwszym etapie usamodzielniania. Zakładanym efektem planowanego działania pozostaje właściwe pełnienie ról społecznych, integrację ze społecznością lokalną wychowanków systemu pieczy zastępczej i umożliwienia im prowadzenia samodzielnego życia.

Dokument zakłada ponadto kontynuację do 2030r. współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej. Stają się one bowiem coraz istotniejszym elementem całego systemu pomocy społecznej, włączając się efektywnie w realizację kluczowych usług społecznych na terenie powiatu.

Możliwości realizacji poszczególnych założeń są silnie uzależnione od pozyskania środków zewnętrznych – zgodnie z planem finansowym środki Powiatu Toruńskiego stanowiąc będą mniej niż 1/3 łącznego budżetu Strategii

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 901 ze zm.) do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Projekt „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Toruńskim na lata 2023-2030” był poddany w dniach 6-16 listopada 2023r. stosownym konsultacjom. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły ze strony uprawnionych podmiotów opinie, uwagi, czy propozycje dotyczące projektu.

Niniejsza Strategia wpisuje się w „Program Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2030”, „Strategię Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku”, „Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2023-2024” oraz „Krajowy Program Rozwoju Podmiotów Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej”. Umożliwia ona jednostkom organizacyjnym powiatu realizację swoich zadań oraz ubieganie się o środki zewnętrzne na realizację programów z szeroko rozumianego obszaru pomocy społecznej. W związku z powyższym, uchwalenie przedmiotowej Strategii jest zasadne.